

SÜREK Alevilik – Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi, Sayı 2, 2024, 104-109.

E-ISSN: 3023-5529

Tanıtma/ Review

**ALİ YAMAN (2007). ALEVİLİK & KIZILBAŞLIK TARİHİ. İSTANBUL:
NOKTAKİTAP. 336 S. ISBN: 978-994-41-7430-5**

**ALİ YAMAN (2007). HISTORY OF ALEVISM & KIZILBASHISM. ISTANBUL:
NOKTAKİTAP. 336 P. ISBN: 978-994-41-7430-5**

Emrah KARATABAN

Bağımsız Araştırmacı

emrahkarataban@gmail.com

 0009-0004-1561-0028

ÖZ

Geliş Tarihi: Çalışmada, Ali Yaman'ın *Alevilik-Kızılbaşlık Tarihi* adlı eseri incelenmiştir. Geçmişten günümüze uzanan tarihsel süreç içerisinde, Alevilik, Bektaşilik ve Kızılbaşlık gibi kavramlar önemli aşamalar ve detaylar hâlinde ele alınmış, kafa karışıklığına yer vermeden anlatılmıştır. Eserde, Alevilik ile ilgili tarih, terminoloji, inanç anlayışı, coğrafi dağılım, nüfus, güncel gelişmeler ve edebî yönlerine ilişkin en temel bilgiler üzerinde durulmuştur. Eser Alevilik hakkında birçok soruya cevap bulanabilecek, siyasi tartışmalara girmeden bilgi edinilebilecek, alanında yazılmış en önemli kaynaklardan biridir.

Anahtar Kelimeler

Alevilik
Bektaşilik
Kızılbaşlık
Cem
Ocak

Keywords

Alevism
Bektashism
Kizilbashism
Cem
Fireplace

ABSTRACT

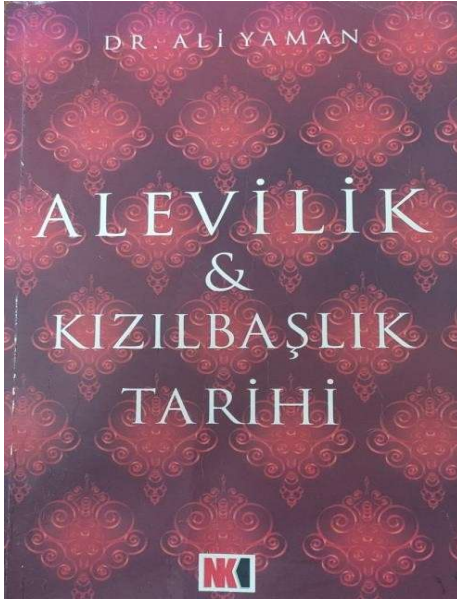
In the study; Ali Yaman's work titled *Alevism-Kizilbashism History* was examined. Throughout the historical process from past to present, concepts such as Alevism, Bektashism and Kizilbashism are discussed in important stages and details and explained without any confusion. In the work, the most basic information about the history, terminology, understanding of belief, geographical distribution, population, current developments and literary aspects of Alevism is emphasized. It is one of the most important sources written in its field, where many questions about Alevism can be answered and information can be obtained without getting into political discussions.

Atıf/Cite as: Karataban, E. (2024). Ali Yaman, 2007, *Alevilik & Kızılbaşlık Tarihi*, İstanbul: Noktakitap. *SÜREK Alevilik – Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2, 104-109.

© 2024 Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü. Her hakkı saklıdır. Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Hacı Bektaş Veli Research and Application Institute. All rights reserved.

Giriş

Eserin yazarı Ali Yaman, 1993'te Uludağ Üniversitesi Uluslararası İlişkiler alanında lisans; İstanbul Üniversitesinde Siyasal Tarih/Uluslararası İlişkiler alanında yüksek lisans ve doktora yapmıştır. Lisans, yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrasında Türk Cumhuriyetleri ve günümüz ortamında değişen Alevilik konusunu inceleme alanları olarak ele almıştır. Alevilik-Bektaşilik ve Sovyet döneminde Orta Asya'daki dinsel ve kültürel yapı konularında pek çok yayın, radyo ve televizyon programları hazırlamış, konferans ve sempozyumlara katılmıştır. Ulusal ve uluslararası pek çok projede görev almıştır. 2002-2005 yılları arasında Kazakistan'ın Türkistan şehrinde bulunan Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi'nde öğretim üyesi, Türkoloji Enstitüsünde uzman olarak görev yapmanın yanı sıra Yesevilik Araştırmaları Merkezi'nin kültür araştırmaları bölümünün başkanlığını yürütmüştür. Türkiye'ye döndükten sonra Almanya'nın Heidelberg Üniversitesinde İslam Araştırmaları Bölümü'ne misafir uzman olarak davet edilmiştir. 2006-2007 yıllarında İstanbul Yeditepe Üniversitesinde Din

Antropolojisi dersleri vermiştir. Yazarın, Orta Asya'dan Anadolu'ya Yesevilik, Alevilik, Bektaşilik (Yaman, 2006), Kızılbaş Alevi Ocakları (Yaman, 2006), Türk Dünyasında İslam, Sovyet Ateizmi ve Kültürel Süreklilik (Yaman, 2012) ve Pir-i Türkistan Ahmet Yesevi (Yaman, 2016) önemli eserleri arasında yer almaktadır.

Yazarın üzerinde çalıştığı eserde, inanç ve değerleri yine Alevilik olgusu içinde değerlendirmesi ve dönüşümleri sosyolojik bir algılayışla sunması, konunun özcu bir tavırla ele alındığına dair çıkarım yapılmasını sağlamaktadır. Bunun yanı sıra yazarın, tarihsel süreçler ve bilimsel genellemeler doğrultusunda konulara yaklaşımı, eserin bilimsel niteliğini artırdığı gibi Alevilik çalışmalarındaki bilgi kirliliği ve politik söylemlerin de önüne geçmektedir.

Eser; Alevi, Bektaşi, Kızılbaş, Rafizi, Caferi Kavramları, Alevilik-Kızılbaşlık Tarihi, Alevilikte İnanç-İbadet-Erkan ve Alevilikte Edebiyat, Müzik ve Sanat olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır. Bölümlerde konunun içeriğini daha iyi anlatabilmek adına birçok alt başlık verilmiştir. Eserin son iki başlığı "Kaynakça" ve "Dizin" için ayrılmıştır.

Eserde "Alevi" sözcüğünün etimolojik olarak kökenine, hangi anlamlara geldiğine, "Şii, Kızılbaş, Rafizi, Bektaşi ve Caferi" gibi kavramlarla bağlantısına ve "Alevi" kavramının tasavvufi boyutuna değinilmiştir. Alevi grupların her birinde, "Alevi" kavramının ifade ettiği anlam ve Alevileri nitelemek üzere kullanılan sözcüklerin de değiştiği tespit edilmiştir. Örneğin bugün İran'da resmî mezhep konumunda olan Şiilik, Caferilik, İsnâaşeriye, İmamiye, Alevilik gibi isimlerle anılan Şia mezhebi ile Anadolu ve Balkanlar'da yaşayan Kızılbaş, Bektaşi Alevilerin Ehlibeyt sevgisi dışında dinî inanç ve uygulamaları gerek anlama gerekse uygulama bakımından büyük farklılıklar içerdiği açıklanmıştır.

Alevilerin yüzyıllardır egemen inanç gruplarınca horlanmalarının, toplumsal ve siyasal nedenlerden dolayı kırsal alanda kapalı bir toplumsal yaşam sürdürmek zorunda kalmalarının sonucu olarak sözlü anlatım geleneğinin ön plana çıktığı belirtilirken, Alevilerde bulunan ve en bilinen kitaplar hakkında bilgiler verilmiştir.

Eserde, Aleviliğe ilişkin geleneksel kaynaklara değinildikten sonra bu yüzyılın başından bugüne kadar konuya yönelik yayınlar ve bu yayınlardaki tezler üzerinde de ayrıca durulmuştur. Yazar, Anadolu Aleviliğinin kendine özgü bir İslam anlayışı olduğunu, bu anlayışı Sünniliğin İslam kalıpları içerisinde anlamamanın olanaksızlığını, tarihsel ve sosyal koşulların doğal bir sonucu olarak görmüş, kitabı olmaktan çok sözlü geleneğe dayalı, eski inançların ve mitolojinin İslami şekiller altında yaşamaya devam ettiği bir halk İslamlığı olarak tanımlamıştır.

Yazar, Alevilerin Anadolu'dan başka coğrafi olarak Orta Asya, Ortadoğu ve Balkanlar'a kadar uzanan bölgelerde yaşadığını, başka inanç ve kültürlerle etkileşim hâlinde olmalarından dolayı Aleviliğin farklı toplumlar arasında da benimsendiğini belirtmiştir. Bu nedenle günümüzde anadili Türkçe, Kurmançî,

Zazaca, Arapça, Arnavutça ve az da olsa diğer diller olan Aleviler mevcuttur. Türkiye’de Alevilerin etnik kökenine ilişkin farklı görüşler ve tartışmalar devam ederken, yazar Türkiye’de Alevi toplulukların ağırlıklı olarak kendilerini Türk/Türkmen olarak tanımladığını, bununla birlikte, Kırmanc/Kürt, Zaza ve Arap uşağı olarak bilinen Nusayriler (Arap Alevileri) gibi adlarla tanımlanan Alevi toplulukların da bulunduğunu belirtmiştir.

Yazar, Alevilerin yoğun yaşadığı bölgeleri ve şehirleri ayrıntılı bir şekilde açıklarken, Türkiye’deki Alevilerin sayısı hakkında kesin bir bilgi vermenin olanaklı olmadığını söylemiştir. Bu durumun nedenlerini ise Alevi inancının daha çok göçebe ya da yarı göçebe toplulukların inancı olması, Osmanlı Devleti döneminde İslam dışı (Rafizi) olarak tanımlanmaları ile merkezî idareden uzak yaşamaları ve Türkiye’de inanç özgürlüğü, farklı inanç ve yorumlara karşı hoşgörüsüz davranışlar olarak açıklamıştır. İkinci bölümde, öncelikle Aleviliğin kökenine, Aleviliğin doğuşuna yol açan gelişmelere ve Anadolu’da Aleviliğin gelişimine değinilmiştir. Yazar, genel olarak Aleviliğin (Şia Hareketi) kökenini Hz. Muhammed’in vefatı sonrasında yaşanan halifelik meselesine dayandırmıştır. Tarihsel süreç içerisinde yaşanan Ehlîbeyt’in başına gelenleri ve bunların başında gelen Kerbela Olayı’nı Aleviliğin siyasal, düşünsel bakımdan daha da olgunlaşmasına ve Araplar dışındaki diğer uluslararası yayılmasına neden olan gelişmeler olarak belirtmiştir. Aleviliğin oluşumunu ise Türkmen kitlelerin İslam dinini benimserken büyük ölçüde eski inançlarını ve geleneklerini muhafaza etmelerine dayandırmıştır. Karmaşık ve sıkıcı din kurallarının yerine, eski inançlarla yeni din arasında paralellik kurdukları ve dinsel yükümlülükleri yerine getirmekten uzak, eski inanç ve geleneklerin ön planda olduğu bir halk Müslümanlığı olarak tanımlamıştır. Yazar bu bölümde, toplumun duygu, düşünce ve eğilimlerini içine alarak yeni bir İslam yorumu geliştiren, eski inanç sistemi ile uyumlu bir İslam anlayışının temellerini atan ve Orta Asya’da şekillenen halk İslamlığının da temel şahsiyeti olarak tanımladığı Ahmet Yesevi üzerinde de durmuştur.

Alevi-Bektaşiliğin daha çok yarı göçebe/göçebe kitleler arasında kabul edildiğini belirten yazar, Anadolu’da Aleviliği anlamak bakımından 13. yüzyılda yaşanan Babai Ayaklanması sonrası süreci, Balım Sultan’ın (Pir-i Sâni) Bektaşilik üzerindeki etkisini, 16. yüzyılla birlikte yaşanan Osmanlı Safevi mücadelesi ve o dönemde yaşanan gelişmelerin oldukça önemli olduğunu belirtmiştir. Safeviler hakkında ayrıntılı bilgiler veren yazar, dedelik kurumu da dahil, bugün bilinen Aleviliğin sosyal ve dinsel organizasyonu ile kolonizatör babaların inanç yorum ve uygulamalarının, Kızılbaş Türk boylarınca kurulan Safevi Devleti’nin önder şahsiyeti Şah İsmail döneminin ürünü olduğunu belirtmiştir.

Yazara göre gerek Bektaşî gerekse Kızılbaşlığın Türk halk İslam’ı olgusu ile bağlantılı olduğunun anlaşılabilmesi için hem eski Türk inançları, hem de sufilikle ilgili gelişmelerle yakından ilişkilidir. Türk halk İslam’ı olgusunun oluşumunda, eski ozanlar gibi halk arasında dolaşan ata, baba unvanlı ve zamanla efsanevi nitelik kazanmış şahsiyetlerin büyük rolü olduğunu dile getirmiştir. Hacı Bektaş Veli, Sarı Saltuk, Abdal Musa gibi Türkmen babalarının yarı göçebe kitlelere daha uygun gelen bir İslam anlayışının yayıcısı olan kolonizatör derviş geleneğinden olduğunu belirten yazar; tarihimize Horasan erenleri, Rum abdalları gibi değişik adlarla anılan bu kolonizatör dervişlerin birçoğunun kökeni Yesevilik, Vefailik, Babailik, Haydarilik, Horasan melamiligi gibi akımlara mensup sufiler olduğunu belirtmiştir.

Yazar, çok büyük bir coğrafyaya yayılan bu sosyal yapıların zamanla birbirinin içine giren özelliklere sahip olmasından dolayı, Bektaşilik, Kızılbaşlık meselesinin düz bir hat hâlinde rahatça anlaşılabilmesinin mümkün olmadığını belirtmiştir. Bu kitlelerin yaşamında geleneğin ön planda olduğu bir İslam anlayışı hâkimdir ve bu alt yapıya dayanmaktadır. Zamanla farklı inanç ve kültür unsurlarının bu kitleler üzerinde etkili olduğunu söyleyen yazar; 16. yüzyılla birlikte Bektaşiliğin Babagan ve Çelebiler olmak üzere iki farklı yapıyı bünyesinde barındırır hâle geldiğini söylemiştir. Yazara göre eğer Bektaşî, Kızılbaş farklılığından söz edilecekse Çelebilere bağlı veya bağımsız ocaklara bağlı grupların Kızılbaş, Babagan koluna bağlı grupları ise Bektaşî olarak sınıflandırmak mümkündür. Bu farklılığının en büyük nedeni olarak Çelebilerin Hacı Bektaş’ın soyundan geldiklerini, yani bel evlatlarını olduklarını belirtirken, Babagan kolunun ise onun evlenmediğini dolayısıyla tarikatların yol evlatlarıncı sürdürüldüğünü tespit etmiştir. Yazar, bu iki yapı arasında özellikle 16. yüzyılda Balım Sultan sonrasında başlayan mücadelenin 1826’da II. Mahmut’un Yeniçeri Ocağı’nı kaldırmasına kadar devam ettiğini söylemiştir. Yeniçeri Ocağı’nın kaldırılmasıyla dergâhlar kapatılmış, Bektaşî babaları ya sürgün edilmiş ya da idam edilmiş, Bektaşîliğe ait ne kadar yazma eser, eşya varsa el konulmuş ya da tahrip edilmiş ve Bektaşîlerden boşalan mevkilere Nakşibendiler atanmıştır. Bektaşîlerin ise İstanbul ve Anadolu dışına çıktığını, bu yüzden Arnavutluk’un Bektaşîliğin merkezi hâline geldiğini, Bektaşîlerin ise Melamilik, Halvetilik ve Rifailik gibi başka tarikatlar içinde barınma olanağı aradığını belirtmiştir. Yazar, bugün bu topluluklar arasında inanç ve ahlak esasları bakımından pek fazla farklılık

bulunmadığını belirtirken, en temel farklılığın Bektaşilerin daha çok şehirlerde yaşamalarına karşın, Kızılbaşların göçebe/yarı göçebe çevrelerde yaşamaları şeklinde ortaya çıkan sosyal bir farklılık olarak dile getirmiştir. Ancak tarihsel açıdan doğru olan bu farklılık, günümüzde anlamını yitirmeye başlamıştır. Alevi ve Bektaşi grupları nitelikle üzere “Alevilik” veya “Alevilik-Bektaşilik” adı yaygın olarak kullanılırken, burada “Bektaşi” olarak nitelenen Babagan koluna bağlı topluluklara verilen addır.

Yazar, Osmanlı Devleti’nin yok saydığı, mücadele içinde olduğu Aleviler ve Bektaşilerin ülkenin içinde bulunduğu işgal ortamından kurtulabilmesi ve Sünni İslam’ın temsilciliğini yapan padişahlık ve halifelik rejiminin değişeceği ümidiyle Anadolu’da bağımsızlık savaşını yürüten Mustafa Kemal’in başında olduğu harekete tam destek verdiklerini ayrıca cumhuriyet idaresini de coşkuyla karşıladıklarını belirtmiştir.

Cumhuriyet Dönemi’nde Alevileri hoşnut eden gelişmeler yaşanmakla birlikte, bu dönemde de Aleviler hoşgörüsüzlüğe ve ayrımcılığa dayanan saldırılardan da nasibini aldığını belirtmiştir. 1937 Dersim Olayları, 1978 Maraş-1980 Çorum Olayları, 1993 Sivas Madımak Otel Olayı, Karaca Ahmet Cemevi Olayı, Gazi Mahallesi Olayları ile devam etmiş ve kronolojik olarak aktarmıştır. Bu olayları Türkiye tarihine kara bir leke olarak geçen kanlı olaylar olarak açıklamıştır.

Cumhuriyet sonrası yaşanan köyden kente göç olgusunun bir sonucu olarak kapalı toplumsal yapının çözülmeye başladığını belirten yazar, “sır” ve “tabu” olan birçok konunun açıkça konuşulur olduğunu, Alevilerin kimliklerini artık gizlemediklerini ve çevredeki topluluklarca daha çok tanınmaya başladıklarını dile getirmiştir. Bu yeni ortamda Alevilik alanında yaşanan gelişmeleri şöyle açıklamıştır: Radyo ve televizyon kanalları kurulmuş, pek çok dergi yayınlanmıştır. Alevilikle ilgili yüksek lisans, doktora tezleri hazırlanmış, kurumsal ve bilimsel siteler açılmıştır. Alanında ilk örnek olan hem Türkçe hem de İngilizce olarak hizmet veren Ali Yaman, Müslüm Güler ve Aykan Erdemir’in editörlüğünü yaptığı Alevilik Bektaşilik Araştırmaları Sitesi kurulmuştur. Bunların yanı sıra vakıf, dernek ve birçok cemevi açılmıştır. Yine dernekler ve vakıflar birleştirilerek federasyonlar oluşturulmuş, Alevi-Bektaşi Federasyonunun ardından son olarak Alevi Vakıflar Federasyonu adı verilen yeni bir üst örgütlenme kurulmuştur.

Yazar, geçmişte olduğu gibi bugün de Alevilerin sorunlarının inanç özgürlüklerine ilişkin sorunlar, inanç kurumlarının tanınmaması, taraflı dinsel hizmetler ve taraflı din eğitim öğretiminin yapılması vb. devam ettiğini vurgulamıştır. Cumhuriyet’in ilanından bugüne hükümetlerin Alevilik konusunda gerekli hassasiyetleri göstermediğini, onların sorunlarına kulak tıkamak suretiyle, Alevilik ve Aleviliği kullanmak yoluna gittiklerini söyleyen yazar, bu yanlış politikalar sonucunda var olan sorunların çözülmediğini ve Alevilik konusunun giderek uluslararası bir boyut kazanmaya başladığını dile getirmiştir.

Yazar, üçüncü bölümde Alevilik hakkında yapılan tanımlara ve Sünni İslam anlayışı ile farklılıklarına değinmiştir. Alevi inancı ve ibadetinin şekillenmesinde “Hz. Ali, Ehlibeyt ve On İki İmam Sevğisi”, On Dört Masumlar ve On Yedi Kemer-Besteler”, “Dört Kapı-Kırk Makam”, “On iki Farz” ve “Eline, Diline, Beline Sahip Olmak” gibi kendine özgü yönlerini ve cem ibadeti, Sultan Nevruz, Muharrem orucu-aşure geleneği, Hızır orucu, Kurban Bayramı, Abdal Musa cemi ve yıllık törenleri ayrıntılı bir şekilde açıklamıştır.

Aleviliği anlayabilmenin ancak onun toplumsal kurumlarını anlamakla mümkün olduğunu dile getiren yazar, topluluk içi dayanışmanın “Dedelik Kurumu” (Ocak Sistemi), “Düşkünlük Kurumu” ve “Musahiplik Kurumu” kurumlarıyla sağlandığını belirtmiştir. Ancak kentleşmeyle birlikte geleneksel olan bu kurumların zayıflama eğiliminde olduğunu ve başkalaşıma uğradığını vurgularken, bu kurumların yaşadığı dönüşümleri detaylı bir şekilde açıklamıştır. Yazar, bu bölümde son olarak Alevilikte aile yapısına, günümüzde Alevilerde evlilik uygulamalarında yaşanan değişime ve Aleviler için önemli olan dergâh ve ocaklara yer vermiştir.

Yazar son bölümde ise Alevi edebiyatının kökeninden, Alevi edebiyatını besleyen kaynaklardan, Alevi edebiyatının günümüze ulaşmasındaki serüveninden, dilinden ve türlerinden bahsetmiştir. Alevi edebiyatının kaynağını büyük ölçüde ozanlık/âşıklık geleneğinden aldığını belirten yazar, bu edebiyatın nefes, deyiş, mersiye ve menkıbeler yoluyla nesilden nesile aktararak bugüne geldiğini söylemiştir. Ozanlık geleneğinin Orta Asya’ya uzandığını ve ozanların “kopuz” eşliğinde çeşitli konuları içeren şüirler söylediğini dile getiren yazar, bu geleneğin Anadolu’da göçler sonrasında da yeni unsurlar eklenerek devam ettiğini belirtmiştir. Anadolu’da, gerek dinsel gerekse toplumsal sorunlardan beslenen, daha çok Bektaşiliğin Babagan koluna mensup kadın ozanlarımızdan ve Aleviler arasında en çok iz bırakan Yedi Ulu Ozan’dan bahsetmiştir. Yazar, Alevi edebiyatı denilince akla daha çok deyişler gelse de bunların dışında Alevi inanç esaslarına kaynaklık eden Buyruk, Erkânâmeler ve Menâkıbnâmeler, Vilâyetnâmeler, Maktel-i Hüseyinler, Cönkler, Cenk kitapları ve Bektaşi fıkralarına yer vermiştir. Ayrıca Alevi-Bektaşi inancının temel ibadeti olan cem ibadetinin

vazgeçilmez ögesi ve ibadet olarak görülen semahın kaynağını, nasıl ortaya çıktığını, nasıl gerçekleştirildiğini ayrıntılı bir şekilde anlatmıştır.

Sonuç

Yazar bu çalışmasında, Alevilik sahasına değerli bir katkı sunmuştur. Bu alanda çalışma yürütmek isteyen veya merakı olan kimseler için doyurucu bilgilere sahip, bilimsel ve objektif bir kaynak ortaya koymuştur. Günümüzde sıkça sorulan “Alevilik nedir?”, “Alevilik İslam’ın dışında mıdır?”, “Alevilik din midir?”, “Alevilik tarikat mıdır?”, “Alevilik bir yaşama biçimi midir?” sorularının yanıtlarını aramış ve Aleviliğin Orta Asya kökenli şaman inanç öğeleriyle İslami öğelerin harmonisi olduğunu vurgulayarak kendi yorumunu ortaya koymuştur.

Tarihsel süreçte Alevi-Bektaşî ve Kızılbaş kavramlarının tanımı, diğer inançların Alevilik üzerindeki etkisi ve ilişkisi, Aleviliği günümüze taşıyan ana unsurlar ve Alevi ibadetinin temel yapısına, kurumsallaşma sürecine, edebiyat-müzik ve sanatına, geçmiş-güncel sorunlarına, taleplerine ve çözüm önerilerine ışık tutmaktadır.

Kaynakça

Yaman, A. (2007). *Alevilik & Kızılbaşlık Tarihi*. Noktakitap Yayıncılık.

Makale Bilgisi / Article Information

Atıf/Cite as

Karabatan, E. (2024). Ali Yaman, 2007, Alevilik & Kızılbaşlık Tarihi, Noktakitap Yayıncılık. *SÜREK Alevilik – Bektaşilik ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2, 104-109.
Karabatan, E. (2024). Ali Yaman, 2007, History of Alevism & Kızılbaşism, Noktakitap. *SUREK Journal of Alevism – Bektasism and Cultural Studies*, 2, 104-109.

Yazar / Author

Emrah KARABATAN

Bağımsız Araştırmacı

Independent Researcher

emrahkarabatan@gmail.com, 0009-0004-1561-0028

Geliş Tarihi / Received

6 Mart/March 2024

Kabul Tarihi / Accepted

17 Nisan/April 2024

Yayın Tarihi / Published

30 Haziran/June 2024

Yayın Sezonu/Pub Date Season

Haziran/June

Sayı / Issue

2

Sayfa / Pages

104-109

Makale Türü / Article Types

Tanıtmı / Review

Kapsam / Scope

Sosyal ve Beşerî Bilimler / Social and Humanitarian Sciences

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı / Ethical Statement

Araştırmacı verilerin toplanmasında, analizinde ve raporlaştırılmasında her türlü etik ilke ve kurala özen gösterdiğini beyan eder. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

İntihal / Plagiarism

Bu makale, en az iki hakem ve iThenticate programı tarafından incelenerek intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları / Contribution Rates of Authors to the Article

Makale tek yazarlıdır. / The article is single authored

Çıkar Beyanı / Declaration of Interest

Makalenin hazırlanmasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. / There is no conflict of interest in the preparation of the article.

Telif Hakkı ve Lisans / Copyright & License

Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. / Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Yayıncı / Published by

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü / Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Hacı Bektaş Veli Research and Application Institute